

Rödl & Partner

Echo

Data: 16.06.2023

Dotyczy: [Rzeczpospolita](#)

JAK USTALIĆ MOMENT ODWOŁANIA CZŁONKA ZARZĄDU?

Odwołanie członka zarządu wywołuje skutek natychmiast (nawet nie z upływem dnia, w którym odwołania dokonano), chyba że akt odwołania określa termin zakończenia sprawowania funkcji. Odwołanie jest przy tym skuteczne, nawet jeżeli wiadomość o tym nie dotarła do zainteresowanego, aczkolwiek powinien on zostać powiadomiony o swoim odwołaniu.

Sąd Apelacyjny w Warszawie rozstrzygnął spór o zapłatę (sygn. akt VII AGa 923/21), w którym powódka M.W. dochodziła należności związanych z zakazem konkurencji zapisanym w umowie o świadczenie usług w zakresie zarządzania z 11 kwietnia 2012 r. Umowa została zawarta z pozwaną spółką (...) S.A. po powołaniu M.W. do pełnienia w niej funkcji członka zarządu. Zakaz konkurencji obejmował okres obowiązywania umowy oraz 12 miesięcy po jej rozwiązaniu. W tym okresie spółka była zobowiązana do wypłaty M.W. 100 proc. kwoty stałego miesięcznego wynagrodzenia podstawowego za każdy miesiąc zakazu.

STAN FAKTYCZNY

W 2014 r. M.W. otrzymała propozycję objęcia funkcji ministra infrastruktury i rozwoju. W dniu 19 września 2014 r. mocą uchwały odwołano M.W. z funkcji członka zarządu. W kolejnej uchwale stwierdzono, że M.W. będzie podlegała zakazowi konkurencji przez okres dwunastu miesięcy od dnia zaprzestania pełnienia funkcji ministra. Następnie zobowiązano J.B. – przewodniczącego rady nadzorczej (...) S.A., do zawarcia w imieniu spółki aneksu do umowy obejmującego zmiany o jakich była mowa w ww. uchwale, a w kolejnejchwale upoważniono J.B. do złożenia w imieniu spółki oświadczenia o rozwiązaniu z M.W. umowy o świadczenie usług w zakresie zarządzania. W tym samym dniu M.W. otrzymała wyciąg z protokołu nadzwyczajnego walnego zgromadzenia. Następnie, po podpisaniu aneksu i po poinformowaniu M.W. o jej odwołaniu, jeszcze w tym samym dniu strony umowy złożyły oświadczenie o jej rozwiązaniu.

M.W. piastowała stanowisko ministra do 16 listopada 2015 r. Następnego dnia M.W. wystawiła notę obciążeniową obejmującą wynagrodzenie z tytułu zakazu konkurencji, a (...) S.A. dokonała częściowej zapłaty. W następnych miesiącach powódka również wystawiała spółce noty obciążeniowe, lecz pomimo wezwań do zapłaty (...) S.A. odmówiła uiszczenia należności za pozostałe okresy.

ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU

Wobec braku zapłaty M.W. pozwała spółkę i uzyskała nakaz zapłaty. Pozwana spółka wniosła sprzeciw, podnosząc m.in., że zgodnie z oświadczeniem o rozwiązaniu umowy – umowa ta została rozwiązana 19 września 2014 r., wobec czego zawarty przez strony aneks dotyczył umowy, która już w tym momencie nie obowiązywała.

Sąd okręgowy podkreślił, że strony prezentowały również odmienne stanowiska w kwestii dotyczącej momentu, w którym powódka zaprzestała pełnienia funkcji członka zarządu pozwanej spółki. Ostatecznie sąd ten przyznał rację powódce i zasądził należność.

Pozwana spółka wniosła apelację od powyższego wyroku. Sąd apelacyjny nie dopatrywał się jednak podstaw do uznania, że zaskarżony wyrok wydany został z naruszeniem określonych przez pozwaną przepisów prawa materialnego i oddalił apelację.

ZDANIEM AUTORKI

W opisanej sprawie sąd apelacyjny analizował dwa bardzo istotne zagadnienia, mające wpływ na funkcjonowanie spółek. Pierwszym z nich było ustalenie momentu odwołania członka zarządu. W tym zakresie występuje rozbieżność poglądów zarówno w doktrynie jak i judykaturze, co miało miejsce także w omawianej sprawie pomiędzy sądem I instancji a sądem odwoławczym. Otóż zgodnie z jednym poglądem odwołanie z funkcji w zarządzie musi zostać zakomunikowane danej osobie, której odwołanie dotyczy, co miałyby wynikać z art. 61 §1 kodeksu cywilnego, regulującego ustalenie momentu kiedy ma miejsce złożenie oświadczenia woli. Takie podejście jednak znacząco utrudniałoby funkcjonowanie spółek. Sytuacja, w której członek zarządu jest odwoływany zazwyczaj wiąże się z koniecznością szybkich i sprawnych zmian w organizacji. Tymczasem oczekiwanie na moment, kiedy dany członek zarządu otrzymałby informację o odwołaniu, oznaczałoby dla spółki pewien stan niepewności co do jej położenia – wszakże zarząd jest organem reprezentującym spółkę, a więc dana osoba byłaby umocowana do podejmowania w imieniu spółki określonych czynności pomimo powzięcia uchwały o jej odwołaniu. W ocenie autora nie można zaaprobować takiego podejścia i zgodzić się należy z innym poglądem, zgodnie z którym chwila, w której członek zarządu dowiedział się o swoim odwołaniu z pełnionej funkcji nie jest tożsama z chwilą, kiedy to odwołanie staje się skuteczne. Jako uzasadnienie dla tego stanowiska pozostała część doktryny i judykatury podaje, że skoro art. 203 § 1 kodeksu spółek handlowych wskazuje, iż członek zarządu może być w każdym czasie odwołany uchwałą wspólników, to należy przyjąć, że to odwołanie może mieć miejsce w trybie natychmiastowym i to nawet, jeżeli wiadomość o tym nie dotarła jeszcze do samego zainteresowanego.

Kolejny ważki problem w omawianej sprawie dotyczył wątpliwości w zakresie tego, czy pełnomocnik wyznaczony uchwałą wspólników do zawierania umów z członkiem zarządu, może podpisać aneks z tym członkiem zarządu, jeżeli na tym samym zgromadzeniu wspólnicy wcześniej podjęli uchwałę o odwołaniu danego członka zarządu. Zasadniczo bowiem z momentem zaprzestania pełnienia funkcji w zarządzie, organem właściwym do podejmowania wszelkich czynności prawnych w imieniu pracodawcy (spółki z o.o.), w tym do rozwiązania stosunku pracy z pracownikiem, który utracił status członka jej zarządu, staje się ponownie zarząd spółki, a nie uprzednio wyznaczony pełnomocnik. W tym zakresie istnieje jednak utrwalony pogląd orzecznictwa, zgodnie z którym możliwe jest wypowiedzenie umowy o pracę odwołanemu członkowi zarządu przez radę nadzorczą spółki/pełnomocnika ustanowionego przez zgromadzenie w razie podjęcia na jednym posiedzeniu tego organu uchwał o odwołaniu zarządu, jak i o wypowiedzeniu umowy. Z omawianym zagadnieniem wiąże się jeszcze jedna bardzo istotna kwestia, której zazwyczaj nie poświęca się większej uwagi. Mianowicie, jeżeli w uchwale dokonuje się zapisu, że odnosi ona skutek na „dzień jej podjęcia” to należy być świadomym tego, że termin ten oznacza, iż skutek danej czynności następuje dopiero z końcem danego dnia, tj. o godzinie 24.00. Jeżeli wolą wspólników jest, aby skutek uchwały wystąpił wcześniej, dana uchwała musi zawierać w tym zakresie wyraźne zapisy.

Justyna Biskupska, radca prawny, Manager w [poznańskim biurze Rödl & Partner](#)